Källskatteredovisningen

I en artikel om den oredovisade källskatten i kvällstidningen Expressen den 13 april i år konstaterar kanslichefen vid Stockholms stads uppbördsverk Nils Gottliebsson, att källskattesystemet med arbetsgivarna som skatteuppbördsmän i stort sett fungerar väl. Sålunda utgjorde den av arbetsgivare i Stockholm förra året undanhållna källskatten endast 4—5 promille av den totala A-skatteuppbörden, vilken där uppgick till nära 1 miljard kronor. Men, fortsätter artikelförfattaren, även om det undanhållna beloppet måste betecknas som en rännil bort från den stora strömmen, är det dock skäl att stämma i den. Framför allt då genom snabbare ingripande mot arbetsgivare, som påkommits med försummelse att redovisa innehållen skatt, så att denne icke under tid som erfordras för skattemyndigheternas åtgärder och utredningar kan fortsätta "förskingringen" av skattemedel. Vidare framhålles behov av möjligheter även för de exekutiva myndigheterna att på ett tidigare stadium än nu kunna gripa in och säkerställa skattefordran, genom ett kvarstadsförfarande eller liknande.

Såsom det framgick av artikeln, har det åtminstone hittills rört sig om ett jämförelsevis litet antal arbetsgivare, som underlåtit att redovisa innehållen skatt. Erfarenheten torde även ha visat, att det i många fall är samma arbetsgivare, som gång efter annan gör sig skyldiga till samma försummelse. Har de en gång brustit i redovisningen, tycks det vara ganska så svårt att ta igen eftersläpningen — konkursen står för dörren.

I tidningarna kan man allt som oftast läsa, att arbetsgivare förskingrat så och så mycket källskattepengar. Läsaren blir helt naturligt uppbragt över att en arbetsgivare kan bära sig åt på det viset. I synnerhet som han kanske själv är arbetstagare, och det är arbetstagarens surt förvärvade slantar, som förskingraren levt högt på.

Emellertid blir kanske reaktionen något annorlunda, om man tränger bakom tidningsrubrikerna. Här visar det sig nämligen i allmänhet, att arbetsgivaren i fråga icke är någon förskingrare. Han har icke haft några pengar att förskingra. När lönerna betalades ut till arbetstagarna, hade han endast precis så mycket pengar, som skulle läggas in i avlöningspåsarna. Skatteavdragen, dem hade han endast beräknat på papperet och skrivit ut kvitton på till arbetstagarna. Pengar till skatteavdragen var det tids nog att skaffa fram till dess uppbördsterminen kom om en eller två månader. Detta var icke i och för sig orätt, dock med den viktiga reservationen att, då skattepengarna nu icke omedelbart kunde reserveras, han skolat med iakttagande av all tillbörlig försiktighet kunnat påräkna att med säkerhet ha motsvarande penningbelopp tillgängligt att redovisa till uppbördsmyndigheten på närmast infallande uppbördstermin. Nu hade han brustit i detta avseende. Förhoppningarna om att tillräckligt med pengar skulle flyta in i tid till företaget infriades icke och något lån gick heller icke att ordna. Uppbördsterminen gick ut, och "förskingringen" var fullbordad.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:05

Med kännedom om att det i regel förhåller sig så med den undanhållna skatten, torde det kunna vara önskvärt, att källskattesystemet kompletterades med en bestämmelse, som gav skattemyndigheterna rätt att i fråga om försumliga arbetsgivare ålägga dem att hålla källskattemedel skilda från företagets övriga medel och med skyldighet att närhelst myndigheten det påkallade låta skattemedlen inventeras av myndigheten på tid mellan uppbördsterminerna. I syfte att förenkla ett sådant förfarande ur såväl arbetsgivarens som ur kontrollsynpunkt kunde lämpligen föreskrivas, att vid varje tillfälle skulle finnas avsatt ett belopp om minst exempelvis 20 % av upplupna avlöningskostnader.

Att en arbetsgivare, när det kniper, i första hand tar till källskattemedel är kanske icke så underligt. Han ser säkerligen betydligt allvarligare på risken att få en växelprotest eller ett betalningsföreläggande på halsen. Detta därför att en sådan betalningsanmärkning publiceras och registreras i Justitia och i andra organ, vilket kan lända honom till obotlig skada i affärsvärlden. Försummelse av källskatteredovisningen däremot torde stanna vid en affär mellan honom och myndigheterna.

Detta är ett förhållande, som synes böra intressera näringslivet i hög grad. Såsom det är nu, torde skattemyndigheterna när som hälst, om icke precis oväntade, kunna komma med ett överraskande stort anspråk på utrymme vid ett eventuellt konkursbord. En källskattekonkurs tycks ju nu kunna växa fram helt fördold hos arbetsgivare utan att hans affärsförbindelser får något tecken därom, så länge han kan undvika betalningsanmärkningar med hjälp av skattemedel. Skattemyndigheterna för sin del har en ganska betryggande kontroll för upptäckt av bristande redovisning. När växelprotesten kommer har säkerligen skattemyndigheterna redan varit där.

Kort sagt, att införa en växelprotesten motsvarig "skatteprotest" skulle sannolikt utgöra ett betydligt mycket verksammare medel mot försumliga arbetsgivare, än vad både böter och frihetsstraff är nu, och arbetsgivaren behövde icke på samma sätt frestas att taga av källskattemedel för att klara en växel, då utebliven likvid i båda fallen skulle få samma konsekvenser.

S. L.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:05